

ници; притежавали недвижими имоти като своя собственост, а още свои черкви и училища.

Въ специално височайшни фермани сж били изложени правата и привилегиитѣ на раята християни, а сжщо така и задълженията къмъ държавата на всички търговци, които били турски поданици. Отъ тия грамоти се вижда, че всѣки бератлия търговецъ, каквито сж били известна частъ въ Орѣховица и Арбанаси на времето, се ползували въ това отношение съ пълни граждански права, наравно съ мюсюлманитѣ¹⁾ Търговецътъ ималъ право да пжтува свободно изъ цѣлата империя, да язди хубавъ конъ, оседланъ съ разкошно седло, да препасва сабя, да туря високъ калпакъ на главата си въ видъ на цилиндъръ, направенъ отъ първокачествено дубровнишко сукно, да пуши тютюнъ съ дълъгъ янгаренъ чибукъ; да пжтува съ двама слуги, единия отъ които да нагледва двата му коня, а другия да се грижи за прислугата на търговеца. Той ималъ право да облича дълга горна дреха. Давало му се право да отваря търговски кантори въ родния се градъ, въ Цариградъ и Смирна и другаде; да търгува съ Европа, Азия и Африка по сухо съ кервани и по море — съ кораби. Той ималъ права да назначава свои замѣстници, две дозвѣрени лица, които да ръководятъ търговскитѣ му дѣла. Складоветѣ, магазинитѣ и жилищата на търговцитѣ оставали непрекосновени. Въ тѣхъ нѣмали право безъ султанско постановление да влизатъ органитѣ на мѣснитѣ власти, нито се допусkali да квартируватъ въ къщитѣ султанскитѣ войски, или да получаватъ храна даромъ, или да изискватъ отъ домашнитѣ на търговеца безплатна прислуга-ангария.

На търговецътъ нѣмали право да конфискуватъ или да секвестиратъ имотитѣ му безъ султанско постановление. Всички сждебни дѣла възбудени отъ търговеца или противъ него, се разглеждатъ отъ специаленъ сждъ въ Цариградъ.

Всички тия привилегии се давали отъ турската властъ съ цель да се постигне по-голѣмъ успѣхъ въ търговията и размѣннитѣ богатства, които сж били важно и главно условие за економическия напредѣкъ на страната.

При такива изгодни обстоятелства — отъ една страна закрилянъ съ фермани отъ официалната турска властъ, а отъ друга — имащъ всичкитѣ благоприятни условия, като населенъ центъръ въ географско отношение — разположенъ срѣдъ богати и гжсто населени села, малкия Орѣховецъ започва съ бързо темпо да се развива и издига, да крепне въ търговско и стопански отношение.

1) Д-ръ Русевичъ отъ с. Арбанаси пази такъвъ единъ ферманъ, даденъ на баща му, който билъ търговецъ бератлия въ Арбанаси и Орѣховица.